

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Olen toimittaja Justiina Juutilainen ja olen täällä yhteiskuntatieteiden tutkija tohtori Georg Boldtin kanssa. Tänään käsitellään kansalaistottelemattomuutta ja Elokapinaa. Ensimmäisenä minä kysyisin sinulta, että mitä on kansalaistottelemattomuus?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– Kansalaistottelemattomuus on mielenosoittamisen muoto, jossa tietoisesti rikotaan jotain lakia, jotta herätettäisiin julkista keskustelua siitä, että onko se laki järkevä vai ei. Kansalaistottelemattomuus voi olla myös epäsuoraa eli rikotaan jotain muuta lakia kuin sen yhteiskunnallisen asian, johon halutaan kiinnittää huomiota. Tästä olisi erimerkki, esimerkiksi se, että estetään liikenne jollain julkisella paikalla, vaikka ei sinäänsä osoiteta mieltä liikennelakeja vastaan vaan yritetään herättää huomiota jollekin toiselle asialle.

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Mikä saa ihmiset tekemään kansalaistottelemattomuutta?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– Uskoisin, että suurimmassa osassa tapauksia se johtuu semmoisesta tunteesta, että muut keinot eivät enää tepsii.

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Millaista kansalaistottelemattomuutta Elokapina harjoittaa?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– No Elokapinassahan se yleisin kansalaistottelemattomuuden muoto, tai ainakin se, jonka suurin osa suomalaisista yhdistää Elokapinaan on juuri tämä liikenteen seisauttaminen jossain julkisella paikalla. Oli se sitten Eduskuntatalon edessä Mannerheimin tiellä Helsingissä tai sitten sellutehtaan portilla Kemissä tai Kymissä. Tai sitten hakkuutiellä jossain, vaikkapa Lapissa. Eli ne ovat semmoisia kansalaistottelemattomuuden muotoja, joita Elokapina on harjoittanut ja jotka ovat saaneet paljon julkista näkyvyyttä Suomessa. Sitten tietenkin tämä viimeisyksinen Eduskuntatalon pylväiden maalaaminen.

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Mitä ovat yhteiskunnan symboliset rajat, joita aktivismi rikkoo?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– No aktivismissa voisi sanoa, että luonteenomaista on se, että ei seurata sitä niin sanottua implisiittistä käsikirjoitusta siitä, että miten toimitaan poliittisesti yhteiskunnassa. Vaan yritetään herättää ihmisten huomio sillä, että jotenkin rikotaan sitä käsikirjoitusta ja kirjoitetaan itse oma käsikirjoitus sille, miten toimitaan. Tehokas tapa tehdä tämä on se, että rikotaan niitä symbolisia rajoja mitä on yhteiskunnassa kehittynyt. Tällöinen symbolinen raja voisi esimerkiksi olla Eduskuntatalon tapauksessa se, että mielenosoituksissa ei ole ollut tapana mennä sinne ylimmälle porrastasolle tai kajota niihin pylväisiin. Ja viime syksynä Elokapina teki juuri näin, koska tiedettiin, että tämä tulee herättämään paljon huomiota. Ja sitten toinen asia, niin Suomessahan on perinteisesti ollut hyvin rauhanomainen ja lainkuuliainen ja konfliktia välttävä mielenosoittamisen kulttuuri. Ja nyt esimerkiksi viime vuosina on nähty paljon mielenosoituksia, joissa mielenosoittajat tietoisesti ovat kieltäytyneet noudattamasta poliisin käskyjä sekä mielenosoitusten suunnitteluvaiheessa sekä mielenosoitusten alla. Ja tällöinen toiminta puhuu osittain siitä, että mielenosoittajat ovat tyytymättömiä niihin poliisin ratkaisuihin ja siihen poliisin toimintaan. Mutta se on merkki myös siitä, että mielenosoittajat tietävät, että näin saavutetaan enemmän näkyvyyttä.

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Sinä tutkit korkean riskin aktivismia niin, millaista on korkean riskin aktivismi?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– Sen määritelmän mukaan, mitä minä seuraan, niin korkean riskin aktivismi on kaikkea sellaista poliittista aktivismia, johon osallistumisella on enemmän riskejä kuin muussa, ehkä enemmän normaalissa poliittisessa toiminnassa. Nämä riskit voivat olla ihan juridisia, esimerkiksi, että saa syytteen jostain asiasta. Se saattaa myös tuottaa taloudellisia riskejä ihmiselle, jos tulee sakkoja maksettavaksi tai tulee jotain korvausvaatimuksia, vahingonkorvauksia ja näin pois päin. Sitten voi olla myös sosiaalisia riskejä, että se poliittinen toiminta vaikuttaa esimerkiksi perhesuhteisiin, jos se tulee ilmi. Ja voi myös olla ihan esimerkiksi ammatillisia riskejä siinä mielessä, että jos osallistuu tiettyyn aktivismiin, niin on osoittautunut, että henkilö ei välttämättä läpäise suojeluspoliisin turvatarkastuksia, jos hakee töitä jollekin viranomaiselle.

Toimittaja Justiina Juutilainen:

– Onko kansalaistottelemattomuus korkean riskin aktivismia?

Tutkija tohtori Georg Boldt:

– Se voi kyllä olla sitä ja sanotaan, että aika useinkin on korkean riskin aktivismia. Monesti mielenosoituksessa ihmiset ilmoittavat etukäteen sen yhteisön sisällä, jolla ne osallistuvat

sinne mielenosoitukseen, että ovatko he kiinniotettavissa rooleissa vai ei. Tämä tarkoittaa siis sitä, että ei tottele poliisin poistumiskäskyä siinä vaiheessa, kun sellainen tulee. Ja siinä tapauksessa on aika selkeää, että ihminen on tehnyt tietoisesti päätöksen osallistua tällaiseen korkeamman riskin toimintaan. Toisaalta myös ihminen, joka osallistuu kansalaistottelemattomuuteen niin sanotusti ei kiinniotettavassa roolissa niin ottaa myös riskin, sillä aina ei tule poistumiskäskyä tai ne eivät kuulu kunnolla tai sitten saattaa tulla kuitenkin rikostutkinta jostain asiasta tästä huolimatta. Tietenkin kun puhutaan riskitasoista niin Suomen kaltaisessa maassa riskit ovat aika pieniä, kun osallistuu tällaiseen. Jos katsotaan esimerkiksi jopa Euroopassa, niin on maita, joissa poliisi on huomattavasti väkivaltaisempi kuin Suomessa. Ja sitten myös tietenkin ihan oma lukunsa on osallistua poliittiseen toimintaan ei demokraattisissa –valtioissa, joissa on sitten ihan eri riskit. Puhumattakaan siitä, että on aktivisteja, jotka tekevät aktivismiaan sellaisissa maissa, joissa on esimerkiksi sotatila käynnissä.

Jingle:

Meidän radio, Radio Moreeni